

O delu krajevnih skupnosti

Jutri, v četrtek, 10. novembra, bo v Kranju 29. skupna seja obeh zborov skupščine občine Kranj. Na seji bodo razpravljali o poročilu o delu krajevnih skupnosti v l. 1965, o analizi dela zborov volivcev in o poročilu o poteku in rezultatih radiofotografske akcije. Sprejeli bodo tudi nekatere odloke. O seji bomo poročali v naslednjih številkah. A. Z.

Sveže
sladkovodne ribe
v prodajalni

Živila

pri nebotičniku

Primanj- kljaj narašča

Na prvem zasedanju nove skupščine komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev Kranj, ki je bila minulo soboto, so razpravljali o devetmesečnem obračunu sklada za zdravstveno zavarovanje. Do konca septembra so dohodki sklada zaostali za izdatki že za skoraj 6 milijonov novih dinarjev. O tem bodo v kratkem razpravljale tudi gorenjske občinske skupščine, ki naj bi predvsem zaščitile ustrezna stališča o odplačevanju anuitet za zdravstvene zavode, o financiranju preventivne zdravstvene dejavnosti in o združevanju manjših zdravstvenih zavodov.

Na zasedanju so izvolili za predsednika skupščine Franca Korenčana iz Kranja in izrekli soglasje k sklepu sveta komunalnega zavoda, da se za direktorja imenuje Edgar Vončina, sedanjí podpredsednik skupščine občine Kranj.

Od 9. do 11. novembra bo v Mostarju skupščina stalne konference mest

Jugoslovanska mesta o krajevnih skupnostih

Koreferat o programiranju in financiranju v krajevnih skupnostih

Letošnja skupščina stalne konference mest Jugoslavije bo že šestnajsta po vrsti. Skupščina bo od 9. do 11. novembra v Mostarju. Na dnevnem redu je enajst točk, osrednji temi pa bosta: Mesto in vloga KS v našem družbenopolitičnem sistemu in Družbeno ekonomski vidiki koriščenja in urejevanja mestnega zemljišča. Uvodni referat bo imel predsednik stalne konference mest in predsednik občinske skupščine Titograd Aleksander Radević. Koreferat o programiranju in financiranju v krajevnih skupnostih pa bo prebral predsednik občinske skupščine Kranj Martin Košir. Konferenci, ki je vsaki dve leti, bo prisostvovalo okrog tisoč delegatov. Iz Kranja pa se je bodo razen Koširja udeležili še Ivo Miklavčič, Marjan Ropret in Vili Tomat.

Tovariš Košir namerava na začetku koreferata dalj časa govoriti o programih krajevnih skupnosti. Lani so v kranjski občini vse krajevne skupnosti sprejele programe dela za letošnje leto. Teh je 37. V njih so obravnavana vsa področja družbenega življenja v KS. V lanskem letu so v njih največkrat obravnavali organizacijske in splošne zadeve, vprašanja s področja turizma, trgovine in gostinstva, komunalna vprašanja ter stanovanjska in kulturno-prosvetna vprašanja. Dosedanji programi so bili zelo konkretni, zato za njihovo sestavo ni potrebna strokovna pomoč. V prihodnje bo treba zagotoviti le, da bo pri sestavljanju programov sodelovalo čimveč občanov.

Pri financiranju krajevnih skupnosti, o čemer bo prav tako govoril v koreferatu, pa se opaža precejšen premik v pomembnosti virov financiranja. Medtem ko je bil ob ustanovitvi krajevnih skupnosti najbolj pomemben dohodek teh dotacij občine, se sedaj vse bolj uveljavljajo prispevki občanov in v zadnjem času tudi prispevki krajevnih organizacij. Tako znaša dotacija občine 890 tisoč N din, prispevki občanov za komunalno dejavnost 140 tisoč N din in prispevki za

gradnjo šol 750 tisoč novih dinarjev. Vsa dosedanja praksa nam kaže, da je treba uveljaviti in izpolniti programiranje in sistem financiranja v krajevnih skupnostih, posebno v sedanjih spremenjenih družbenih in materialnih razmerah pri nas.

A. Zalar

Zopet o ljubljanski bolnišnici

Skofja Loka, ponedeljek, 7. novembra. Jutri bo v sejni dvorani občinske skupščine seja občinskega zbora in zbora delovnih skupnosti skupščine občine Skofja Loka. Odborniki bodo poslušali poročilo o delu osnovnih šol v občini v šolskem letu 1965/66 in o izvajanju programa socialnega varstva in zdravstva v letu 1966.

Predvsem bo zanimiva razprava o novi pogodbi o izvajanju financiranja gradnje nove bolnišnice v Ljubljani, saj je znano, da prvotno predložene pogodbe na eni od prejšnjih sej niso potrdili zaradi nekaterih določil, s katerimi se odborniki niso strinjali.

— pc

Poplave na Gorenjskem

Kranj: škode približno za poldrugo milijardo din

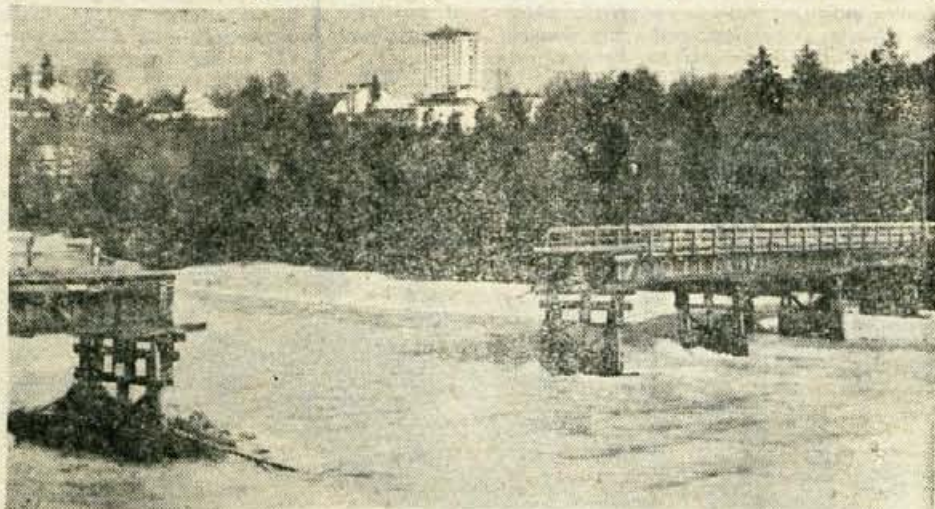
Visoke vode, poplave, škode zaradi njih in stroški za zavarovanje proti poplavam postajajo pri nas vse bolj nekaj vsakdanjega, nič več nekaj posebnega, redkega, izrednega. Visoke vode niso več stvar, ki bi se je spominjali le najstarejši ljudje, ampak pojav, ki smo mu vse pogostejše priče. Dvoje hujših poplav lani in letos spet pred dnevi, konec prejšnjega tedna, je dokaz za to. Dokaz in opozorilo, da bo treba na to tudi v prihodnje resno misliti, da se bo treba povsod resno pripraviti na morebitne nove poplave, da škode ne bo mogoče popravljati le za silo, le začasno, delno, ampak da bo predvsem treba storiti vse za preprečevanje škode, ne pa le za saniranje njenih posledic.

V petek in soboto prejšnji teden so nas visoke vode, nalivi in poplave spet presenetili. Po dveh poplavah lani jeseni je to tretja v enem letu. To že niso več manjše solze, ampak resna nevarnost, ki — tako kaže — vse bolj grozi Gorenjski. Veliko denarja gre za odpravljanje posledic, veliko tistega denarja, ki bi ga sicer lahko porabili za kaj drugega. In to vsako leto, ali pa še večkrat vsako leto. Pa nas še ne izuči povsem. V radovljiški občini so že ugotovili, da je ceneje, narediti most, ki več velja in tudi več izdrži kot pa vsako leto popravljati ali delati novega lesenega. Ceneje je enkrat dobro in tudi drago narediti kot pa večkrat z malo denarja in slabo, le za silo. Ceneje — če gledamo le denar; če pa upoštevamo še nevarnosti, ki grozijo ob tem ljudem, njihovu zdravju in življenju, pa ceneje sploh. In nujno. Naša dolžnost je, da zavarujemo ljudi pred podobnimi poplavami, ki — kdo ve!? — lahko nekega dne postanejo tudi katastrofalne. Ni nujno za katastrofo, da voda toliko naraste, da bi uničila življenja; dovolj je le okužba vode, epidemija in smrti so tu.

Tako sem razmišljal na sestanku štaba za elementarne nesreče kranjske občine, ki je bil v ponedeljek in kjer so govorili o posledicah poplav v kranjski občini in o tem, kako je reševanje potekalo, kako ni bilo vse najbolj na mestu, kako se niso spoštovali in uresničevali sklepi, sprejeti na sestanku istega štaba pred letom dni, po lanskih poplavah. »Tri poplave v enem letu morajo naše načrte preusmeriti v to, ali je področje kranjskega industrijskega bazena ob Savi

primerno za kakšne nove gradnje ali zemljišča, ki so stalno poplavljeni, če je le večja voda, še lahko služijo za stanovanja, ali ne bi kazalo res dobro utrditi obrežja, zgraditi nasipe, ki bodo vzdržali, ne pa na hitro z buldožerjem nasuti nekaj zemlje, potem pa leto dni čakati, da se nesreča ponovi. Poudarjam, da od lanskih jesenskih poplav nismo naredili tistega, kar bi bilo potrebno in za kar smo se dogovorili!« Tako je — med drugim — po-

(Nadalj. na 12. str.)

SAVA PORUŠILA MOST — Narasla Sava je konec prejšnjega tedna porušila najprej del Jezu na Savi v Kranju, potem pa še most, ki je povezoval Savski log z desnim savskim bregom pri Tekstilindusu — Foto Perdan

Jesenice

Prostovoljna gasilska četa Jesenice mesto je bila še vedno v pripravljenosti. Može, utrjeni po hudi noči, so počivali v dvorani. Našla sva povečnika čete Stanka Tramteta in ga zaprosila za nekaj besed. »Tajništvo za notranje zadeve nas je v petek ob 8. uri zjutraj obvestilo, da je voda vdrla v hišo številka 2 v Prešernovi ulici. To je bil začetek. Takoj smo odšli tja, kjer smo črpali vodo dve uri. Potem smo do noči reševali Zvagnov most in most na Hrušici. Ko se je stemnilo smo odšli, ker nismo več videli. Ponoči ju je voda pretrgala. Ob šestih zvečer smo odšli reševati v naselje v ulici heroja Matije Verdnika. Voda v stanovanjih je bila visoka skoro en meter. Nekaj otrok in mater smo preselili v dom pod Golico, opremo pa smo zvozili v gasilski dom. Tu je bilo najbrž najhujše. Z reševanjem smo končali okrog enajstih ponoči, nakar smo takoj odšli v Zdravstveni dom, kjer smo do njih črpali vodo iz kletnih prostorov. Od takrat naprej pa smo v pripravljenosti.« Ko nama je to povedal, je bila ura devet. V domu sva našla tudi Huseina Dindiča, zaposlenega v Železarni, ki mu je voda poplavlila stanovanje ob pol petih in mu odnesla šest kubičnih metrov drv.

Odpeljala sva se po dolini navzgor proti Mojstrani in naprej. Pobočja na obeh straneh Save Dolinke so bila razorana. Narasli studenci in potoki so nanosili v dolino na stotine kubikov kamenja in blata. Povsod sva videla podrti drevesa, travnike in njihove pokrite s peskom in ka-

menjem, mostovi so bili podrti ali hudo poškodovani, na posameznih krajih pa je voda še vedno tekla čez cesto. Prišla sva do Belce. Cesta pri mostu, ki so ga naredili 1953. leta, je bila pretrgana. Tu bi prejšnji dan med peto in šesto uro popoldan skoraj prišlo do hude nesreče. Voda je spodkopala nasip pred mostom, tako da je ostala samo tenka plast asfaltne prevleke. To pa je na srečo opazil šofer avtobusnega podjetja Ljubljana Transport Franc Pungeršek, ki stanuje tik pred mostom. Stekel je ven in v zadnjem trenutku, meter pred spodkopano cesto, ustavil avtobus poln potnikov in takoj začel usmerjati promet. Kljub temu je nekdo od potnikov hotel priti preko. Vendar pa se je tenka asfaltna plast pod njim vdrla in je padel približno tri metre globoko v naraslo Belco. V zadnjem hipu se je potem s pomočjo ostalih rešil. Promet pa je bil prekinjen še vso soboto. Kranjska gora in ostali kraji na drugi strani so bili tako odrezani. Tam je ostalo sedem avtobusov, promet z osebnimi in tovornimi avtomobili pa je bil ustavljen. Na obeh straneh se je čez dan ustavilo precej osebnih avtomobilov, predvsem tujcev. Vso hrano in ostalo so morali nositi na drugo stran. Najmanj moten je bil avtobusni promet, ker so ljudje samo prestopili z enega avtobusa na drugega. Do večera je Cestno podjetje iz Kranja ta odsek že popravilo. Za popravilo je bilo potrebna okrog šeststo kubičnih metrov materiala. Narasla Belca pa je prizadela tudi podjetje LIP Bled, ki je tik zraven struge imelo vskladiščne deske. Povodenj jih

je precej odnesla. Zvonko Kaplan, kontrolor, zaposlen pri podjetju Ljubljana Transport nama je povedal, da se to podjetju LIP Bled dogaja vsako leto, zato bi bil že čas, da bi takšne nepravilne odpravili. Dodal pa je še: »Če bi še vedno vozili vlaki od Jesenic do Kranjske gore, bi bil promet prav tako prekinjen, ker je voda spodkopala tudi dva bivša železniška mostova.« Razen poškodb na Belci, sta na cesto proti Kranjski gori zdrseli tudi dva zemeljska plazova.

Narasla Sava je na Jesenicah na Cesti I. maja zalila tudi stanovanja na številki ena in dve. Tu je bilo malo manj kritično, kot v ulici heroja Verdnika. Voda je prav tako poplavlila, vendar pa opreme in ljudi ni bilo treba preseliti. Tu sva s Francelemom našla Franca Hiršenfelda, ki je bil do ustanovitve stanovanjskega podjetja v letu 1965, devet let tajnik in blagajnik hišnega sveta. »V obeh »hišah« so bila leta 1920 narejena začasna stanovanja, v katerih pa še danes stanuje 18 družin. Ze leta 1964 smo prek stanovanjske skupnosti Podmežaklja prosili upravni odbor Železarne, naj desni breg Save, kjer imamo vrtove, zavarujejo z nasipom. Odgovorili pa so nam, da njihovi strokovnjaki menijo, da temu kraju ne grozi neposredna nevarnost odplavljanja zemlje. Ze lansko leto pa nam je voda odnesla precejšen del otroškega igrišča. Letos pa sami vidite kako je. Če ne bi bilo ob vodi velikih dreves, ki so jih zasadili eš za časa Napoleona, bi bila nesreča še hujša. Pa še to. Odkar imamo stanovanjsko podjetje, se ni premaknilo prav nič na bolje.«

Nazadnje sva se oglasila še na občinski skupščini, kjer so takoj na začetku ustanovili občinski štab za elementarne nesreče. »Po grobih in hitrih ocenah znaša škoda okrog milijardo S din. Stanje se sedaj počasi urejuje. Preseliti smo morali 70 lju-

Poplave na

di, ponesrečenim pa smo poslali hrano. Posebne ekipe sedaj čistijo stanovanja in ocenjujejo škodo. Vesem, ki imajo preko 150 tisoč starih dinarjev škode bomo dali denarno pomoč po petdeset tisoč starih dinarjev. Ostalim, ki imajo manjšo pa po trideset tisoč.

Neurje pa ni prizadejalo samo mesto, ampak tudi Hrušico, Martuljek in Rateče. Zato bodo gradbena podjetja, gasilci in občina delali tudi jutri (v nedeljo), nama je povedal predsednik občinske skupščine Ludvik Slamnik.

Zadnje večje poplave na tem področju so bile 1926. leta. Takrat je voda odnesla sokolski dom v Mojstrani. Vendar pa je bila struga Save takrat tri metre nižja. Tako hudih poplav kot so bile v petek in soboto pa Jesenčan ne pomnijo.

Andrej Zalar

Radovljica

Škoda, ki so jo povzročile poplave in močno deževje v petek in soboto prejšnji teden, v radovljiški občini še ni ocenjena, čeprav je precejšnja. Posebne komisije so že več dni na terenu in ocenjujejo škodo, ki je velika zlasti na zemljiščih. Vendar je ocenjevanje zdaj, ko voda še ni povsem odtekla, onemogočeno.

V Bohinju je jezero prestopilo bregove in preplavilo precej zemljišča. Pri Brodu je narasla voda odnesla del mostu. Ker voda se ni upadla, se še ne ve, kako je z regulacijskimi deli (škarpe, nasipi), ki jih je to leto izvajala Vodna skupnost. Voda je zelo načela tudi pobočje in se je nevarno približala neki kmetiji.

Narasla Sava Bohinjka je odnesla tudi del mostu v Ribnem, ki ga uporabljajo predvsem kmetje, ki imajo gozdove in pašnike onstran Save, v Jelovici. Most, ki so ga letos gradili, še ni bil do-

grajen. Prav tako je voda načela most v Bodeščah. Nasproti Sobca je Sava Dolinka odnesla tudi precej zemljišča v tako imenovani bodeški gmajni. Tok Save Dolinke se toč posebno ob takih nalivih menja.

Potok Lipnica je blizu Podnarta, na istem mestu kot že lani jeseni, v bližini hiše pri Finžgarju, spet napravil precej škode. Finžgarjeva hiša je bila ogrožena že lani. Vodna skupnost je po lanskih poplavah izvajala del regulacijska dela, ki pa še niso bila zaključena. Voda še ni odtekla, zato se še ne ve, kako je, predvidevajo pa, da so vsa ta dela uničena, verjetno je vse odneslo, zato bo treba začeti vse znova.

Veliko zemljišča je Sava odnesla tudi na levem bregu približno kilometer daleč od Posavca pri Kranju. Tok Save se je toč menjal, voda se je na približno 5 m približala prejšnji cesti I. reda. Kolkko zemlje je odnesla, še ni mogoče ugotoviti; njive, ki so bile med cesto in strugo, so bile široke 30 do 40 metrov, orale so se v smeri toka Save; teh njiv ni več. Voda je izpodkopala telefonski kabel, ki je bil v zemlji ob cesti in so ga že prestavili. Škoda je na tem delu ogromno, računajoč z regulacijo vsakega toka, ki bo nedvomno potreben, pravi, da 100 milijonov din ne bo zadostovalo.

Drugje v radovljiški občini so bile škode manjše. V Podnartu je voda zalila žago LIP in verjetno odnesla nekaj lesa. V Dragi je voda prestopila bregove in jih poškodovale, prav tako delno tudi cesto. Podvoz na cesti iz Lesc v Bogunje in novi podvoz na Crnicu sta bila pod vodo, nekaj časa neuporabna za promet.

V Radovljici pravijo, da so reševalne akcije za ta obdobje poplav potekale še kar zadovoljivo, sprašujejo pa, kako bi bilo, če bi bile poplave hujše. Ugotovili so, da

Nasip pred belskim mostom je voda spodjedla, zato je bil cestni promet nekaj časa prekinjen. Na sliki delavci Cestnega podjetja Kranj hite z nasipavanjem jarka. V soboto je bila cesta že odprta. — Traven mostu na Belci je voda odnesla precej lesa podjetja LIP BLED. Delavci so reševali, kar se je dalo rešiti

— Najbolj prizadeti naselji na Jesenicah sta bili v ulici heroja Matije Verdnika in na Cesti I. maja ena in dve (Kurja vas) — Dolgoletni tajnik in blagajnik hišnega sveta na Cesti I. maja ena in dve Franc Hiršenfelder pred poplavljenim domom. — Foto: Franc Perdan

A. Z.

Gorenjskem

ekipe predvsem tehnično ni so dobro opremljene; včasih je problem, kje dobiti žago. Nimajo železnih vrvi, poseben problem pa so reflektorji. V ponedeljek so na sestanku v Radovljici na predlog predsednika občine sklenili, da je za reševalne ekipe treba kupiti vse te tehnične pripomočke. Pri reševanju so precej pomagali tudi občani sami; pravijo, da so rešili precej mostov s tem, da so pod mostovi odstranjevali les, hlode itd., ki jih je voda prinesla. Za primer, kako težko je reševanje z minimalno tehnično opremljenostjo, navajajo most Piškovca čez Savo Dolinko pod Mostami; v noči od petka na soboto je hotel čezenj z žirovniške strani Janez Zupan. Bila je popolna tema, na sredi ga je zalila voda, pričel je klicati na pomoč, prišli so reševalci z Bleda, glavna težava pri reševanju pa je bila, kako teren osvetliti.

A. Triler

Šk. Loka

V loški občini so poplave konec prejšnjega tedna prizadele predvsem Selško dolino. Voda je odnesla veliko zemljišča, veliko ga je tudi poplavlila. V Železnikih je narasla Selščica odnesla precej gradbenega lesa pri jezcu, ki ga popravljajo, ker je bil poškodovan že lani. Poškodovana je tudi obrežna zidove in odnesla neko hišo in šupo. Na Bukovškem polju je Selška Sora obšla most in napravila novo strugo.

Manjše škode je narasla voda povzročila po vsej občini. Nad jezom v Gorenji vasi, kjer so letos opravljali zavarovalna dela, je voda vse to uničila. Na več krajih je porušila obrežne zidove in ceste, npr. nad Zaitim logom. V Poljanski dolini večje škode ni bilo; poplavljenih je bilo nekaj zemljišč. Tudi v Seširju v Loki je bilo vse poplavljeno, vendar hujšega ni bilo.

Občinska komisija je odšla na teren, kjer bo raziskala koliko je bilo škode.

- at

Tržič

V trziški občini je narasla voda in hudo deževje konec prejšnjega tedna poškodovala precej cest (npr. cesto za Jelendol, Lom, pod Storžič, Gozd na Kriški gori itd.), hujše škode pa ni povzročila. Na Slapu se je porušila manjša stanovanjska hiša, iz katere so izselili edino stanovniko. Poškodovan je bil tudi lesen most na Retnje. Uničene je tudi nekaj struge Bistrice in nekaj škarp, ki jih bo treba popraviti.

- t

Tržič

Sprememba proračuna

V trziški občini so proračunski dohodki v devetih mesecih nekoliko presegle predvideno vsoto. Na to je vplival predvsem prispevek iz osebnih dohodkov, ker so se posebno v drugem polletju povečali bolj kot so delovne organizacije predvidevale. Zaradi ugodnega dotoka sredstev so v Tržiču lahko spremenili proračun tako, da so povišali nekatere prvotne postavke. Tako so med drugim za dejavnost šol namenili 117.000 novih dinarjev več, za dejavnost krajevnih skupnosti 25.000 novih dinarjev več in za odplačilo anuitet za negospodarske investicije 36.000 več. Povečali so tudi naložbe v rezervni sklad ter sredstva za cestni sklad in regresiranje mleka. Značilno je, da so odborniki občinske skupščine sprejeli predlog brez kakršnihkoli pripomb. Ker so sicer med najbolj zgovornimi je to znak, da je bil predlog zelo dobro pripravljen. Pri njegovi pripravi so prvič v celoti osvo-

jili priporočilo, naj delitev dela ne bo delo uslužbencev občinske uprave, ampak članov skupščinskih organov.

Žičnica na Veliki planini V znaku poletnih mesecev

Podjetje »Ljubljana Transport« je objavilo podatke o prometu na svojih žičnicah. Zanimivo je, da je žičnica na Veliki planini prepetjala v prvih devetih mesecih tega leta kar 267.627 potnikov, kar je 47 odstotkov več kot v istem obdobju lani (182.188 potnikov).

Kot lani sta bila tudi letos najbolj »obremenjena« meseca julij s 43.315 (lani 33.681) potniki in avgust z 49.567 (51.969) potnikov. V primerjavi z lanskim letom je bilo

Plan za drugo leto dober, letošnjega pa ne bodo izpolnili V Verigi slabše od pričakovanih

V letošnjih devetih mesecih so v Verigi v Lescah vnovčili za 37.700.000 N-din izdelkov, nekaj milijonov N-din pa so jim kupci ostali še dolžni. Kljub temu da je revalorizacija za 5% boljša od lanske v enakem obdobju, ne dosega predvidevanj letnega plana. Največ težav so imeli v prvem polletju zaradi pomanjkanja vložka, kar se je odražalo tudi v kasnejših mesecih, ker so morali spremeniti tudi asortiment in niso mogli skleniti izvoznih kupčij.

Kot rečeno so se razmere v drugem polletju izboljšale; posebno pa se je povečal izvoz, vendar omejenega ne bodo v celoti nadoknadili. Do konca septembra so namreč izvozili za 700.000 dolarjev, zaključenih pogodb imajo za nadaljnjih 170.000 dolarjev.

Računajo, da bodo uspeli letos izvoziti za okrog milijon dolarjev blaga, kar predstavlja okrog 18% njihove proizvodnje. Računali pa so, da bodo izvozili za 1.155.000 dolarjev. Letos so uvozili precej surovin iz Češke, ker jim jih naše železarnice niso mogle preskrbeti niti ne po količini, še manj pa po kvaliteti.

Na podlagi letošnjih izkušenj, ki so za kolektiv precej neprijetne, ker so zaradi tega zaostajali tudi osebni dohodki, predvidevajo za prihodnje leto porast proizvodnje in zlasti izvoza. V ta namen so proučili tržišče doma in v tujini in ugotovili, da na domačem trgu ni dobrih izgledov za vijačno blago, medtem ko bodo verige in ostali proizvodi šli dobro v denar. Izvoz bodo povečali za okrog pol milijona dolarjev glede na letošnjo realizacijo, medtem ko predvidevajo, da bodo skupno realizacijo povečali za okrog 15%.

Prihodnje leto nameravajo vložiti tudi precej denarja za modernizacijo proizvodnje, zlasti nameravajo modernizirati proizvodnjo verig, medtem ko bodo proizvodnjo vi-

jakov tudi specializirali. Začeli bodo izdelovati najrazličnejše vijake za lesno industrijo. Pred nedavnim so navezali stike z neko veliko ameriško tvrdko, ki je pripravljena tudi kreditirati razširitev proizvodnje verig.

- ik

Gospodarske novice

IZVOZ V OKTOBRU

Po prvih podatkih smo v oktobru izvozili za 1300 milijonov novih dinarjev blaga, ali 10% več kot prejšnji mesec. Skupno smo v devetih mesecih izvozili za 312 milijonov novih dinarjev blaga oziroma 10.730 milijonov novih dinarjev ali 13% več kot lani v tem času.

VEČJA PROIZVODNJA IN ZALOGE

Skupno bomo letos predelali okoli 3.500 milijonov hektolitrov mleka v mlečne proizvode, kar je dvakrat več kot lani. Ta občuten skok so povzročile cene mleka, ki so se precej povišale. Hrati s tako veliko predelavo pa so narasle tudi zaloge mlečnih proizvodov, in sicer je bilo letos sredi leta v vsej državi v skladiščih 283 ton masla, lani v tem času le 142 ton in 3.622 ton sira napram 1320 tonam lani.

NOVE CENE?

Tovarne gumijevih proizvodov so po uradnih podatkih Zveznega zavoda za cene predlagale, naj bi določili cene za nekatere nove proizvode, in sicer: vmesne gumijeve podplate, umetne podplate, klinasta jermena, pete iz plastike. Prav tako predlagajo, naj bi se povišale cene za velo plašče in gumijeve podpetnice.

- pc

Nova razstava v galeriji Prešernove hiše

Modeli za mali kruhek na Slovenskem

V galeriji v Prešernovi hiši v Kranju je te dni odprta razstava Modeli za mali kruhek na Slovenskem, ki jo je posredoval Etnografski muzej iz Ljubljane, strokovno pa pripravil dr. Gorazd Makarovič.

Za Ložarjevo razpravo Mali kruhek v Skofji Loki in okolici, objavljeno v Etnologu leta 1930, pomeni pričujoča razstava pravo znanstveno obravnavo tega našega kulturnega pojava. Prinaša mnogo novega ne samo po gradivu, ki obsega vse slovensko ozemlje (razen Gorenjske še Stajersko in Dolenjsko), ampak tudi po načinu obravnave in novih zornih kotih osvetlitve tega gradiva. Seznanja nas z nastankom in razvojem našega »mlega kruhka« in modelov za oblikovanje tega, s tehničnim načinom izdelovanja, z vlogo malega kruhka v ljudskem življenju ter umetnostnimi in likovnimi vrednotami rezljanih modelov.

Podobnjake, izdelane po modelih, so poznali v višjih kulturnih krogih v Evropi že od 16. stoletja dalje. V 18. stoletju so zašli tudi med preprosto prebivalstvo. V tem času so izdelovali »mali kruhek« (tak je naš ljudski naziv za podobnjake iz medenega testa) že tudi pri nas razni medicarji in nekaj ka-

sneje tudi posamezniki na deželi, vendar le po tujih modelih, ki so prihajali k nam iz nižjeavstrijskih pokrajin. V 19. stoletju pa so se uveljavili kot modelorezci naši domači podobarji, ki so najprej rezljali po tujih predlogah (npr. motiv noža, punčke v povelju, konjeniki), kasneje pa so se glede motivike osamosvojili. Tako se naši ljudski modeli za »mali kruhek« ločijo od ljudskih modelov v drugih evropskih deželah po izvirnosti motivov, kjer ni čutili vplivov stilnih umetnosti.

Kot najstarejši je na razstavi prikazan baročni model iz višjih družbenih slojev, na katerem so rezljani heraldični motivi različnih družin, ki so imele na Slovenskem svoje posesti. Z nekaj primerki so prikazani starejši importirani ljudski modeli, pretežno del eksponatov pa predstavljajo podobarsko ustvarjalnost naših ljudskih modelorezcev. Bogato gradivo je urejeno po posameznih izdelovalcih z Gorenjske, Dolenjske in Stajerske. Takšna ureditev je plod

skrbnega študijskega dela, ki je na osnovi primerjav v izboru motivike in načinu uporabljanja le-te, odkrilo skupne značilnosti posameznega modelorezca, ki je včasih svoj izdelek signaliral tudi s svojim polnim imenom ali pa le z začetnimi črkami. Med izdelki gorenjskih rezbarjev izstopajo modeli Franca Kosa, Urbana Košenine in rezbarja z začetnimi črkami H. A. Kosove izdelke odlikuje enkratnost in realističen čut pri upodabljanju figuralne, zlasti živalske motivike, Košenini in rezbarju H. A. pa je skupen motivno bogat dekorativni polnilni okras v osnovni obliki srca ali hlebčka izrezanih modelov. Vsi ti izvirajo iz škofjeloške okolice, kjer je bilo kruhkarstvo nekdanje zelo razvito, danes pa le še živetari.

Iz razstavljenega gradiva zaključujemo, da so rezbarji z območja Dolenjske in Stajerske najraje upodabljali figuralne motive. Po monumentalnosti upodabljanja živalske motivike je postaviti ob stran Kosovim izdelkom modele štajerskega rezbarja Franca Ratarine. Motivno in izrazno bogati so izdelki dolenjskega modelorezca Ivana Murna.

Odkar je kruhkarstvo v naši ljudski kulturi zamrlo, so modeli izgubili svoj uporabni značaj, vendar se po svojih umetnostnih in likovnih kvalitetah organsko vraščajo v naš čas.

Anka Novak

Predavanje prof. Anice Cevc

Klub Kulturnih delavcev Kranj prireja v petek, 11. 11. ob 19.30 v mali renesančni dvorani Gorenjskega muzeja v Kranju predavanje prof. Anice Cevc, ravnateljice Narodne galerije v Ljubljani »Baročno slikarstvo na Slovenskem« Predavanje spremljajo barvni diapozitivi.

NOVA MESNICA V SENČURJU! Vse vrste mesa in mesnih izdelkov dobite v novi privatni mesnici in mesariji ZORMAN v Senčurju. Za obisk se priporoča mesnica in mesarija ZORMAN v Senčurju. Obiščite nas, zadovoljni boste!

Podjetje »VARNOST«. Izpostava Kranj, Koroška 17, razglašča prosta delovna mesta čuvajev-vratarjev

Pogoji:

- neoporečno vedenje
- da je odslužil vojaški rok
- da ni bil sodno kaznovan

V nekaj stavkih

JESENICE: Prežihov Voranc — Mikeln »Samorastniki« — V soboto prejšnji teden (5. novembra) so v gledališču Toneta Cufarja na Jesenicah kot prvo letošnje premiero uprizorili dramsko kroniko Samorastniki, ki jo je po Prežihovi istoimenski noveli napisal Miloš Mikeln. Samorastnike je scenško in režijsko pripravil Bojan Cebulj.

LJUBLJANA: zasedanje kulturno prosvetnega zbora skupščine SRS — V tem tednu se bodo v republiški skupščini sešli poslanci kulturno prosvetnega zbora in razpravljali o položaju in razvoju slovenskega založništva, o kulturnih in znanstvenih zvezah SR Slovenije s tujino, o posredovanju kulturnih prirediteljev v naši republiki, o varstvu najpomembnejših kulturnih spomenikov, o muzejih in drugih tekočih zadevah.

LJUBLJANA: 80-letnica Josipa Ribičiča — V četrtek prejšnji teden, 3. novembra, je zaslužni slovenski mladinski pisatelj in prosvetni delavec Josip Ribičič slavil 80-letnico svojega plodnega življenja. Založba Mladinska knjiga je ob tej priložnosti priredila intimno počastitev jubilarja, združeno z novinarsko konferenco. Jubilar je odgovarjal novinarjem na vprašanja v zvezi s svojim življenjem in delom.

Sijajen uspeh Prešernovega zbora

29. in 30. oktobra je bilo v Gorici (Italija) mednarodno tekmovanje pevskih zborov. Tekmovalo je trideset zborov iz Avstrije, Italije in Jugoslavije. Pevski zbori so tekmovali v kategoriji polifonskih skladb in v kategoriji narodnih pesmi. Prešernov ženski pevski zbor si je pod vodstvom dirigenta Petra Liparja priboril najvišjo oceno oz. največ ocenjevalnih točk in s tem na tekmovanju dosegel I. mesto. Izvajal je naslednje skladbe: obvezno kompozicijo P. Miolija Ave Marija; R. Simonitija Jesen in Balado ter Slavka Miheličiča Vihar, vihar...

Mešani pevski zbor pa je izvajal obvezno skladbo: O Sapientia skladatelja Giulio Viozija, St. Mokranjac; Akatist, P. Lipar; Zemlja govori, Stevan Mokranjac; Deseta

rukovet, Vasilij Mirk; Dekle, to mi povej in priredbo iste-ga skladatelja: Slavsko kolo. S tem programom je mešani pevski zbor dosegel II. mesto.

Na večernem zaključnem koncertu zmagovalcev sta oba pevka zbora bila deležna najvišjega priznanja, strokovne komisije kakor tudi poslušalcev, ki so do zadnjega koticčka napolnili veliko dvorano, ki sprejme 2700 poslušalcev. Poslušalci so razen dolgotrajnega ploskanja dali duška svojemu navdušenju tudi s skandiranjem Prešeren, Prešeren, Prešeren je naš...

K odličnemu uspehu Prešernovega pevkega zbora iz Kranja v korist slovenske zborovske reproduktivnosti izrekajo čestitke tudi kranjski občani.

Priznanje slovenskim pionirjem

Od Zveze likovnih pedagogov Jugoslavije so dobili vsi zavodi za prosvetno pedagoško službo v Sloveniji poseben dopis glede sodelovanja na mednarodni likovni razstavi otroških del, ki je letos predvidena v Indiji. V dopisu je navedeno, naj bi tokrat sodelovali na razstavi samo slovenski pionirji, ki so se doslej vedno udeležili velikih mednarodnih razstav in dobili že veliko priznanj in nagrad. Prav zaradi doseženih uspehov v preteklih letih je Zveza likovnih pedagogov Jugoslavije zaupala to nalogo slovenskim pionirjem s pričanjem, da bo tako ta kulturna akcija bolj uspešna.

Na letošnji razstavi v Indiji, ki bo obenem tudi tekmovanje in bodo najboljši izdelki nagradjeni, bodo lahko sodelovali pionirji, rojeni po letu 1951, vendar samo s ti-

stim deli, ki so jih ali jih bodo izdelali v tem šolskem letu. Slike in risbe naj bi vsebinsko predstavljale motive iz vsakdanjega življenja: moj dom, starši, brat, sestra, moje mesto, vas, živilski trg, igre, ki me najbolj veselijo, stvar, ki jo imam najrajši, letovanje, potovanja in podobno.

Na vseh gorenjskih osnovnih šolah učenci že skrbno pripravljajo svoje izdelke pod mentorstvom učiteljev likovnega pouka. Zadnji rok za oddajo posebnih komisij pri Zavodu za prosvetno pedagoško službo v Kranju je 12. november. Komisija bo izbrala najboljša dela in jih predložila Zvezi likovnih pedagogov Jugoslavije, ta pa bo s področja vse Slovenije določila izdelke, ki bodo šli na razstavo v Indijo.

M. Ogrin

Z RAZSTAVE O MALEM KRUHKU — Baročni model za pečivo visokih družbenih slojev; upodobljeni so heraldični motivi plemiških rodbin, ki so imele na Slovenskem svoja posestva — Foto Perdan

Te dni so svoji

V počastitev 49-letnice oktobrske revolucije je bila v ponedeljek, 7. oktobra, na Rdečem trgu v Moskvi velika parada. Udeležili so se je vsi najvišji partijski, državni in vojaški voditelji Sovjetske zveze. V vojaškem delu parade so prikazali vso sodobnejšo vojno tehniko, predvsem raketno. Rakete so zavzemale v paradi dve tretjini prikazane oborožitve, če izvajamo tradicionalni defile vojnih šol, s katerim se je tudi tokrat začela vojaška parada.

Včeraj so v ZDA izvolili nov kongres in 35 senatorjev, kar predstavlja eno tretjino senata. Izvolili so tudi 35 guvernerjev držav in na tisoče lokalnih in državnih funkcionarjev. V kongresu so demokrati imeli doslej 295 mandatov, republikanci pa 140. V senatu je bilo to razmerje 67 proti 33, v prid demokratov, medtem ko so bili demokratiški guvernerji v 33 državah, republikanski pa v 17.

Vse afriške delegacije v Adis Abebi so pozdravile sporazum, ki so ga etiopski cesar Haile Selassie, predsednik ZAR Naser in liberijski predsednik Tubman dosegli s šefom ganskega vojaškega režima generalom Ankratom o izpustitvi gvinejskih diplomatov, kot veliko zmago Afrike. V takšnem ozračju je potekala tudi seja sveta ministrov OAE. Na seji so dokončno sestavili priporočila, ki jih bodo predložili šefom držav.

Sele sedaj se postopoma kažejo popolnejši obrisi elementarne katastrofe, ki se je konec minulega tedna razbescnela nad severno in srednjo Italijo. Firenški župan je rekel, da niti vojne niso pustile tolikšnega razdejavanja kot razdivjana narava.

Popravek

V zadnji številki sta v članku »Najboljši krajevni organizaciji RK sta Kokra in Podblica« nastali dve napaki. V tekmovalstvu za zbiranje krvodajalcev je organizacija Podblica presegla plan za 190 odstotkov. Od vseh krvodajalcev je 27 odstotkov mladincev.

Ljudje in dogodki

V Adis Abebi v etio-pakem glavnem mestu, ki je že večkrat gostilo afriške voditelje, so se zopet zbrali državni afriške celne na sestanku v okviru organizacije afriške enotnosti. Vzdušje v mestu pred tem pomembnim srečanjem je bilo večkrat skaljeno in samo srečna okoliščina, da je

la. Vse nevarnosti za potem tega sestanka so namreč odpravili šele, ko je bil zadovoljivo rešen spor med Gano in Gvinejo. Vendar pa lahko rečemo, da zaplet z gvinejskimi diplomati, ki so jih na ganskem ozemlju priprili ni bila edina težava, ki so jo v pripravah na afriški vrh morali rešiti. Podob-

Afriška dvorana

domačin tega sestanka etiopski cesar Haile Selassie prišel v najtežjih urah na pomoč s svojim izkušenim diplomatskim odnosom, potrpežljivostjo in modrostjo, je prispevalo, da so se vrata afriške dvorane v Adis Abebi naposled hitro odpr-

nih poskusnih kamnov, da bi ocenili trdnost afriške enotnosti je bilo še več. Ne glede na vse to pa je ta politična uvertura znova pokazala in to z dejstvom, da je do sestanka prišlo, da so ustvarjalne afriške politične sile zmožne reševati

težavne zaplete in so s takšnim izidom tudi potrdile, da ne rabijo pomoči od zunaj. Dejstvo je namreč, da so zapleti, ki so nastali pred afriškim sestankom, če že ne uravnani iz tujine pa prav gošovo služijo interesom tujine, ki so v afriške zadeve še vedno vmešane.

Afriškemu vrhu v Adis Abebi, ki je četrti po vrsti, so priredili najprej težave v Akri, ko so aretirali gvinejsko posadko, ki je potovala v Adis Abebo. K temu nepričakovanemu dejanju se je v pripravah v afriški dvorani pridružila diverzija tunizijskega odposlanca, kot je poročal kairski tisk. Gre za spor med ZAR in Tunizijo, ki je bil vključen v priprave za četrti afriški vrh, da bi se tako že na začetku pokvarili odnosi in razbila afriška sredina. S sporazumom, ki so ga etiopski cesar Haile Selassie,

predsednik ZAR Naser in liberijski predsednik Tubman dosegli s šefom ganskega vojaškega režima generalom Ankratom o izpustitvi gvinejskih diplomatov, je bila zelena luč za četrti afriški vrh prižgana. Sporazum celo v afriških preslovnih ocenjuje kot veliko zmago Afrike nad silami, ki poskušajo vnašati razdor med afriške države, hkrati pa ta sporazum dopušča optimizem glede rezultatov četrtega afriškega shoda. Nekateri napovedujejo, da se je s tem končala ena kriza. Egiptovski letalo, ki ga je predsednik Naser ponudil Šekou Toureju, da bi prišel v Adis Abebo pripravljeno po političnem preudarku Afrike tepe dopolnjuje. Mnogi znaki pred začetkom kažejo, da je Afrika zmožna sama rešiti svoje probleme.

Pred 25. leti: usodni dnevi za Moskvo

Zlom operacije Tajfun

Proti Moskvi se vali
50 divizij

Kot je znano, je nasprotnik v smeri proti Moskvi zbral ogromne sile. To je bila milijonska armada, razdeljena na 78 divizij. Neposredno proti Moskvi je prodiralo 48 izbranih divizij v popolnem sestavu. Stevilena premoč je bila na strani sovražnika, posebno v smeri glavnega udara, kjer je sovražnik številno petkrat prekašal naše sile, po opremi trikrat, po številu letal pa prav tako trikrat. Tudi po številu in kvaliteti tankov smo bili v precej slabšem položaju. Vse to so bile velike prednosti za sovražnika. Razen tega je treba upoštevati, da je bila sovražnikova vojska zelo gibčna; kar je bila prav tako pomembna prednost. Hitlerjevci so imeli na razpolago ogromno transportnih avtomobilov. Naše enote, zaledje in artilerija, pa so imele v večini le konjsko vprego.

Septembra 1941. leta, po velikih uspehih, ki so jih Hitlerjevci dosegli na bojiščih proti Leningradu in Kijevu, je

nemško-fašistično poveljstvo menilo, da sta oba boka dovolj zaščiteni. Zato je začela pripravljati udarec proti Moskvi. V svojem ukazu št. 35 — 6. septembra 1941. leta — je nemško vrhovno poveljstvo postavilo pred grupo armad center naslednje naloge: »Pripraviti odločilno operacijo proti grupi armad Timošenko (t. j. zahodne fronte — I. K.) — da bi po možnosti že konec septembra začeli s prodiranjem in uničili nasprotnika, ki je vzhodno od Smolenska, in sicer tako, da bi ga v smeri Vjazme ob podpori močnih tankovskih enot koncentriranih ob bokih, dvakrat obkolili.«

V ukazu so posebej poudarili, da je treba »potem ko bodo razbite osnovne enote armad Timošenko v tej odločilni operaciji grupe armad Center, začeti preganjati sovražnika tako, da se bo desni bok naših enot približeval reki Oki, levi po zgorajem toku Volge«.

Pod imenom TAJFUN

Da bi izvršil ta ukaz, je poveljnik grupe armad Center feldmaršal Bock izdal 16. septembra ukaz št. 1300/41 o pripravah za udarec proti Moskvi. Kot je znano je ta operacija dobila v ukazu tajno ime TAJFUN.

Osnovni cilj operacije TAJFUN je bil: poraziti sovjetske enote v smeri proti Moskvi z uničujočim udarcem, obkoliti naše enote zahodno od Moskve na področju Vjazme in Brjanska, in sicer s hitrimi tankovskimi udarnimi enotami. V ukazu — 7. oktobra 1941. leta — je poveljstvo grupe armad Center opozorilo, da je treba nadaljevati

operacije v smeri Moskva in bolj natančno opredelilo naloge posameznih enot. Sovražnik je nameraval brez predaha in bliskovito prodreti do Moskve, jo obkoliti in zavzeti. V ukazu grupi armad Center z dne 14. oktobra 1941. leta so začetni končni operativni cilji sovražnika na tem področju. Iz ukaza se vidi, da so fašisti računali ne le to, da bodo zavzeli Moskvo, marveč da se bodo celo prebili do črte Rjazanj — Orehovo — Zujevo — Zagorsk — Volžsko in da bodo s svojimi prvimi vrstami dosegli črto vzhodno od tod ter prišli do reke Nerle in Volge severneje od Kimra. Sovražnikovi načrti pa se niso omejili niti samo na to. Sovražne motorizirane enote so pripravljale celo načrt, da bodo zavzele Jeroslavje in Ribinsk.

Tako podrobno opisujem sovražnikove načrte zgolj zato, da bi lahko bolj plastično orisal podvig našega ljudstva in naše armade, ki je uničila Hitlerjevce pred Moskvo.

Sovražnik ima veliko prednost

Sovražnik je bil na višku svoje vojaške moči. Pripravljal se je na odločilni boj in pri tem izkoriščal rezerve vseh okupiranih držav v Evropi. Ko je zbiral ogromne sile pred Moskvo je sovražnik računal, da bo zaključil vojskovanje do začetka zime. Hitler, ki so ga podžigale lahke zmage na zahodu, se je tudi tu nadejal hitrega uspeha. Pri tem je precenjeval svoje sile in podcenjeval sile Rdeče armade ter materialne in moralne možnosti Sovjetske zveze in sovjetskega ljudstva.

Toda, vrnimo se k dogodkom na fronti. Konec septembra, tik pred začetkom obrambne bitke, so člani vojnega sveta fronte obiskali vse enote. Osebnost sem obiskal sektor Moskva, na katerem so bile 30., 19., 16. in 20. armada. Skupaj s poveljniki enot, člani vojnega sveta armad in načelniki štabov smo še enkrat pregledali pripravljeno enoto za obrambo proti sovražnikovu napadu. Vsi smo bili enakega mnenja: vojaki se bodo borili odločno in mosko ter ne bodo pustili sovražnika v Moskvo.

Napad nemških fašističnih armad se je začel 30. septembra, in sicer z nenadnim napadom tankovske enote na levem krilu Brjanske fronte na področju Sostiki.

Zgodaj zjutraj 2. oktobra, pa je sovražnik po močnem topniškem in letalskem ognju začel splošen napad na položaje enot zahodne in rezervne fronte. V teh bojih je sodelovala glavnina grup Center. Hkrati s tem napadom je nasprotnik silovito bombardiral naše zaledje.

Glavni udarec (sile tretje tankovske grupe in pešadijske divizije 9. armade) je sovražnik usmeril proti črti Konjutino — Holem — Zirkovskij, torej tja, kjer sta se stikali naša 30. in 19. armada. Da bi si pravilno predstavili sovražnikovo udarno moč je dovolj navesti samo tale podatek: proti štirim strelskim divizijam naše 30. armade je sovražnik vrgel v boj 12 svojih divizij, od tega tri tankovske in eno motorizirano s skupno 415 tanki. Bori 30. in 19. armade so se junaško borili in do skrajnih meja svoje vzdržljivosti držali položaja. Toda velika sovražna premoč nas je prisiljevala k umiku.

Prihodnji: Fronta je prebita

Trenutek zatíjšja na fronti

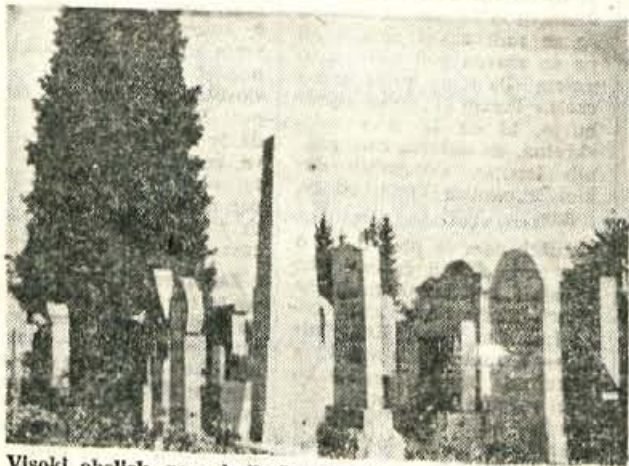

Josipina Turnograjska —

prva slovenska pisateljica

Visoki obelisk, nagrobnik Josipine Turnograjske v nemškem Gradu

Srečna najdba

Lanskega leta, dne 10. julija, smo se v »Glasu« s skrbjo spraševali, če še stoji v nemškem Gradu nagrobnik naše prve pisateljice Josipine Turnograjske, rojakinje s Turna nad bližnjim Preddvorom. Mlada žena, še niti enaindvajsetletnica, soproga dr. Lovra Tomana, pa je že dne 1. junija 1854 umrla kot žrtev materinstva. Iz literature smo zvedeli, da je bila pokopana na šentlenarškem pokopališču v Gradu in da ji je bil 1. 1867 postavljen zares veličasten nagrobnik: kar 5 m visok obelisk iz sivga nabrežinskega marmorja! In da se na obelisku zlati napis:

Tu leži

Josipina Turnograjska
pisateljica slovenska
rojb. Urbančič 9. julija 1833. 1.
umerla omožena Tomanova
1. junija 1854
»Kdor dušno živi, ne umerjela«

Vse do letošnje jeseni nas je mučilo to vprašanje: ali Josipinin nagrobnik v Gradu še stoji. Ni šlo drugače, moral sem iti konec septembra sam na pot in pogledati! Iščanja je bilo že sprva zadošči: v Gradu je več zelo razsežnih pokopališč. Poleg centralnega, so počivališča pokojnikov še v predmestjih. Tako je tudi šentlenarsko (Sanct Leonhard) na severnem robu mesta tik ob bolnišnicah. Tam je bila 3. junija 1. 1854 pokopana nesrečna mlada žena.

Vodilo pri iskanju nagrob-

nika naše rojakinje mi je bila njegova višina — in res: sredi pokopališča je prav očiten belosiv obelisk, najvišji med nagrobniki. Prav ta je pravil! Le s to razliko od podatkov v literaturi: višina mu je nekaj skromnejša, komaj 4 m in nekaj dem. Tekst napisu pa začenja: Tu počiva... slovenska pisateljica... Tistega stavka »Kdor dušno živi, ne umerjela« tudi ni videti nikjer. Napis sam pa ni vklesan v obelisk, pač pa v kamnito ploščo (120 krat 80 cm), ki je k obelisku le pristonjena.

Vse kaže na to, da težak nagrobnik, posavljen na sredo groba (ne pri vzglavju), ni bil prestavljen in da torej grob še ni bil prekopan. Zmoti nas v tem prepričanju le mala plošča, pristonjena k oni veliki. Na tej ploščici beremo: »Beatrix Hausleitner, Lehrerin, 1884 — 1913. Auf Wiedersehen!« Le kaj bi to pomenilo? Domnevati smemo, da so to ploščico pač slučajno tjakaj pristonili. Pač s kakega prekopanega groba v bližini.

Sicer pa je bil Josipinin nagrobnik na dan 26. septembra t. l. kar v redu oskrbovan, čist in s čitljivim napisom. Vse drugače lepše in spoštljiveje kot je oskrbovan miniaturni posnetek graškega obeliska pred gradom Turnom nad Preddvorom, rojstnim domom pisateljice. V daljni tuji deželi, sredi neprijaznega nemškega sveta kar izstopa, vprav žari slovenski napis na markantnem nagrobniku. Tu, pri nas doma, pa zgolj zanemarjenost, pozaba, indolentnost ali še kaj hujšega... Če se komu zde te besede prostre, naj stopi kar sam do preddvorskega Turna in si ogleda naše kul-

turno spričevalo! Prvič sem opozoril na žalostno stanje obeliska v »Glasu« dne 3. julija 1964 in potem še večkrat. In zdaj spet... Kaj pa turistični prospekt — ali bo vsaj v novi izdaji opozoril na Josipino Turnograjsko?

Turnska graščina

Turnska graščina je bila sezidana že v enajstem stoletju. Služila je kranjskim mejnim grofom kot lovski dvorec. Grad je bil pozneje večkrat prezidan, tudi gospodarje je večkrat menjaval. Zdan je še vzdignat na pročelju grb z letnico 1680. Kaže, da so se tedaj ustavile večje prezidave starega poslopja. V pročelje je vzdignata tudi označba nadmorske višine 528 m in pa primerna plošča »Dom oskrbovancev. Albin Drošč-Krtina«. — Nasproti gradu stoji kapelica s kriptom. V njej je pokopan tudi mlajši brat Josipine Janko Urbančič (1835 — 1911).

Turnsko graščino si je od tujih fevdalcev pridobil v posest Josipinin stari oče, ki je bil prej oskrbnik na Zoisovi graščini Brdo. Zena njegova, Konstancija pa je bila hčerka graščaka Dietricha s Strmola. — Mati naše pisateljice je bila Kranjčanka, hčerka Blaža Terpinca, torej sestra slovitega gospodarstvenika Fidelisa Terpinca, o katerem je že stekel naš pogovor, ki je bil poročen z ljubljansko »glazovnatno princeso« Josipino Češkovo, nenamerno nevesto Andreja Smoleta.

Ne bo napak, če še enkrat izrečemo domnevo o močno verjetnem srečanju Urbančičevih s Prešernom. Zanesljivo poročilo namreč pravi, da so priveditve v kranjski Kazini obiskovali tudi okoliški graščaki, med njimi Urbančičevi s Turna.

Bilo je to 1. 1848. Takrat je štela Josipina Urbančičeva že petnajst pomladi in je prav možno, da je prihajala s starši v Kranj. Vsekakor je bila Josipina pozneje goreča častilka Prešernove muze. In tudi to zatrdno vemo, da je Julija Primčeva, tedaj že več let poročena, prihajala na počitnice k Urbančičevim na Turn. Tamkaj jim je mladi oskrbnik Valentin Levičnik v grajskem parku igrjal na citre »Luna sije, kladivo bi je...« In menda je prav Julija zahtevala, naj oskrbnik to pesem še in še zaigra in zapoje... Sin Valentinov, pokojni profesor dr. Alfonz Levičnik mi je še zaupal, da one citre niso izgubljene; hrani jih njegov nečak v Novem mestu.

Poslednji Ilir

Duhovni vodja in nekak stalni domači učitelj je bil grajskim otrokom upokojeni župnik, navdušen Ilirec, Lovro Pintar (1814 — 1875). Prav njegova zasluga je, da je v Josipini vžgal tako svetlo iskro rodoljubja in plemenito veselje do pisanja.

Bil pa je Lovro Pintar, ki ga še danes slavi bela marmornata plošča, vzdignata na levo stran vhoda v preddvorsko župno cerkev, prav gotovo izjemno zanimiv mož. Kot eden zadnjih slovenskih Ilirov, si je vneto dopisoval s Stankom Vrazom. Kakor nam je Lovro Pintar ljub kot literarni in kulturni mentor Josipine Turnograjske, tako ga Gorenjca ne moremo razumeti kot zapoznelega Ilira. Tembolj, ker je Prešernov krog že tedaj tako ostro zavrnil ilirščino in njene načrte. Če Iliri na Hrvaškem niso nalezeli na kak poseben odpor, je razumljivo. Pri nas pa je ilirizem pomenil nevarno prizadevanje: vpeljati hrvaščino ali pa neko slovensko-hrvaško mešanico in pozabiti, vsaj v literaturi, na naš mili materin slovenski jezik... K ilirizmu so se tedaj nagibali posebno slovenski izobraženci na Stajarskem, pač ker so se čutili spričo navala nemštva najbolj ogrožene. Zato so se tudi branili »kranjščine« in zapadli v panslavistične in ilirske sanjarije. »Svojih sanj o človečnosti in svobodi niso opirali na socialne zahteve ljudskih množic, pač pa so raje iskali pomoči pri hrvaškem plemstvu in ruskem carju.«

Prešeren in tovariši pa so že spočetka trdno stopili v obrambo slovenske kulturne in jezikovne samoniklosti. Hoteli so, da bi slovenski jezik in slovenski narod vedno bila enakopravna z drugimi jeziki in narodi. Vprav Prešernova pesem dokazuje evropsko širino njegove slovenske miselnosti.

Priznati pa moramo ilirskemu gibanju vendarle dve dobi stvari: z njegovo pomočjo smo vpeljali enostavno pisavo gajico, ki je nadomestila zapleteno staro bohoričico. In pa narodno zavest je ilirski pokret skoro nehoti zanesel med najširše sloje. Celo na tedanjoo slovensko možko modo je vplivala: navada je tedaj bila, da so narodno zavedni možje nosili ilirske surke ob vseh priložnostih. Ne le ob slovesnostih

pač pa vsak dan. Kar pogledamo stare fotografije naših vrlih prednikov!

Romantični ženin

A vrtno se k Lovru Pintarju Prav on je pripeljal v goste na Turn svojo mladega prijatelja, absolviranega pravnika iz Kamne gorice Lovra Tomana. Med njim in Josipino, grajsko hčerjo, se je v hipu vnela ljubezen. Bila sta menda prekrasen par, oba lepota. V hrvaško-slovenski »Zori« 1. 1952 prečitamo na str. 153 tale opis Josipininega zaročenca: »Toman Lovre je srednje visokosti, čela jasna, črne kose, črnih brkari; taki mu je poznati da mu južna vruča krv u žilah vrije; da mu se šire prsa uznese, kada se govor začetne o Slavjanstvu.«

Tomanovo ime se je dvakrat dotaknilo Prešernovega, prvič 29. junija 1. 1845, ko je deklamiral Prešernovo pesnitev v čast takratnega ljubljanskega župana Janeza Nepomuka Hradeckyja. Bil je znamenit ta dan: prvič se je slišalo govoriti slovenske besede na javni uradni proslavi! In bile so to besede Prešernove.

Drugič zasledimo Tomanovo ime v dnevniku njegove srečne zaročenke Josipine Turnograjske. Dne 8. avgusta 1. 1851 je rahla deklška roka zapisala:

»Bila sim na grobu neumerjočega Prešerna, bila ōndi presrečna iz istoga občutja, kateri je bil nesreča slavnoga pesnika, na strani Lovreta. Tresli so se zlatotoki na večernom nebu, ko smo stopili na mesto, kjer počiva truplo, u katerom je omagalo blago, od sveta nepoznano, zaverženo serce. Zelena travica pokriva njegovo zapuščeno gomilo. Čern, lesen, roves križec stoji na njoj — žalostno znamenje kranjske rodoljubnosti. — Vila sim jaz nesrečnom Prešernu iz lepili svetlic venec in obesila u lesenim križ...«

Bilo je to pri prvem pesnikovem grobu, na desno od vhodnih vrat, ob pokopališkem zidu.

»Žalostno znamenje kranjske rodoljubnosti« pa je tudi zapuščeni in propadajoči obelisk pred Turnom, postavljen prvi slovenski pisateljici v spomin...

(Nadaljevanje)

CRTOMIR ZOREC

Po Prešernovih stopinjah

Štirideset let strelstva v Kranju

Slavnostni plenum občinskega strelskega odbora

Preteklo nedeljo je bil v Kranju plenum občinskega strelskega odbora Kranj, ki je bil predvsem posvečen 40-letnici delovanja prve slovenske strelske družine pri nas. Slavnostni govor je imel predsednik občinskega strelskega odbora v Kranju Alojz Lakner, spregovorili pa so tudi drugi. Za ustanovitev prve slovenske strelske družine pri nas je dal pobudo znani jugoslovanski prostovoljec na solunski fronti in dolgoletni bорец v balkanskih vojnah Jože Pehar, doma iz Tržiča, živel pa je v Kranju kot magister farmacije in je pred drugo svetovno vojno umrl. Ustanovnemu občnemu zboru je prisostvovalo nad 60 Kranjčanov, kot gost pa je prišel iz Ljubljane tudi takratni študent Boris Zihel.

Strelska družina v Kranju se je v začetku borila s šte-

vilnimi težavami, vendar je bil njen uspeh velikega pomena, saj so takratni strelci kar najtežje sodelovali z naprednimi organizacijami, predvsem Sokolom. Družina je po znanem prevratu v Beogradu prenehala delati, ker so vsem družinam oblasti pobrale orožje. Mnogo strelcev je namreč aktivno sodelovalo pri prevratu v Beogradu in tega so se oblasti zdale in družinam pobrale orožje. Po vojni pa so strelstvo v vseh krajih Slovenije obnovili in razširili.

Del nedeljskega plenuma je bil posvečen edinemu ustanovnemu članu Stanetu Košniku iz Kranja, ki je vseh štirideset let aktivno sodeloval in ostal zvest funkcionar in voditelj strelskega športa pri nas. Košnik je danes član občinskega strelskega odbora Kranj in se kot odlični strelci in dober organizator udeležuje vseh strelskih tekmovanj in prireditiv. Za njegove zasluge ga je tokrat strelska zveza Slovenije odlikovala z najvišjim strelskim odlikovanjem »zlato plaketos«, podelil pa mu jo je predsednik strelske zveze Slovenije general major v pokojno Vlado Mišica.

R. Carman

Roman Smolej:

Teško čakam na prvenstvo

Družina Smolej je na Jesenicah in po vsej državi poznana marsikateremu športniku. Sportni uspehi smučarja-tekača Franca Smoleja, očeta obeh hokejistov Francija in Romana, so gotovo večji od obeh sinov. Oče jima je bil velik vzor športnika, tihega in marljivega na treningu ter neustrašnega borca na tekmovanjih.

Precej po očetu je tudi Roman, tih in skromen, skoraj si ne moreš misliti, da skriva v sebi toliko energije, ki je potrebna vsakemu športniku. Roman se je rodil 6. septembra 1946 na Jesenicah. Ze z 10. letom je bil sprejet v pionirsko hokejsko šolo, kjer je s Hitijem in Beravsom kazal največ talenta.

Leta 1961 je mlada trojka že nastopila v moštvo Kranjske gore in bila, kljub starosti — 15 let — strah in tre-

nji dan pa je že moral na pot v Nemčijo, je bil vseeno pripravljen na kratek razgovor.

— Kaj misliš, kdo bo letošnji državni prvak?

»Tudi če bodo Felc, Tišlar in Jan odšli k Olimpiji, bomo prvaki. Moštvo sestavlja 15 igralcev in zato ti trije z vratarjem Galetom ne bodo mogli nositi vsega bremena. Na Jesenicah je še vedno dovolj izenačenih igralcev, ki ne bodo prvenstva še dolgo izpustili iz rok.«

— Imaš kakšno posebno željo?

»Želel bi, da bi na Jesenicah dokončali z gradnjo hale. Skoda je z dneva v dan večja, saj dež in pozimi sneg neusmiljeno uničujeta začetno delo.«

Državna reprezentanca se je že vrnila z uspešne turneje po Zahodni Nemčiji in Avstriji. Mlada trojka, na čelu z Romanom Smolejem, se je še enkrat izkazala.

L. K.

Predstavljamo

pet nasprotnim vratarjem. Dres reprezentance je oblekel Roman ravno na svetovnem prvenstvu na Finskem. Za reprezentanco je odigral sedaj že 35 tekem.

Kljub temu, da se je ravno vrnil s priprav državne reprezentance v Ljubljani, nasled-

Najboljši športnik

Sportniki, ki so jih športne organizacije na Gorenjskem uvrstile v zaključno izbiro (po abecednem redu):

- ANKELE MAJDA, član SK Triglav, alpsko smučanje
 CADEZ CVETKA, član KK Triglav, kegljanje
 FELC ALBIN, član HK Jesenice, hokej na ledu
 LAKOTA PETER, član SK Jesenice, alpsko smučanje
 MILEK POLDE, član AK Triglav, atletika
 OTRIN VERA, član SD Javornik, strelstvo
 PEČAR MARJAN, član SK Mojstrana, smučarski skoki
 SELJAK ROMAN, član SK Triglav, smučarski teki
 ZAJC LUDVIK, član SK Jesenice, smučarski skoki
 ZEROVNIK DARINKA, član NTK Triglav, namizni tenis

Najboljši gorenjski športnik bo prejel prehodni pokal Glasa.

Vsak bralec ima pravico poslati neomejeno število glasovalnih kuponov. Upoštevali bomo kupone, ki bodo prispeli v uredništvo najkasneje do srede, 23. novembra. Točkovanje bo izvedeno po ključu: 5, 4, 3, 2, 1 točka.

Glasovalni kupon

Najboljši gorenjski športnik 1966

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Naslov:

Podpis:

Opomba: izrežite kupon ter ga izpolnjenega pošljite na naslov: Uredništvo »Glas«, Kranj, Cesta Staneta Zagarja 27. Kupon lahko pošljete v pismu, nalepite na dopisnico ali pa oddate osebno v uredništvu.

Gorenjska rokometna liga

Jesenski prvak: Duplje

V zadnjem kolu Gorenjske rokometne lige so bili doseženi pričakovani rezultati. Duplje so si že v predzadnjem kolu zagotovile naslov jesenskega prvaka. Z zmago in odlično igro v Radovljici so dokazale, da so brez dvoma najkvalitetnejša ekipa v ligi.

REZULTATI: — Kranj : Kranjska gora 27:19 (14:7), Križe B : Selca 11:19 (7:9), Besnica : Zabnica 12:24 (6:9), Radovljica : Duplje 9:14 (3:6), Skofja oLka : Tržič B 13:8 (2:3).

LESTVICA
 Duplje 9 8 0 1 184:106 16

Kranj B	9 7 0 2	167:113	14
Selca	9 7 0 2	146:114	14
Zabnica	9 6 0 3	140:109	12
Kr. gora	9 5 0 4	185:126	10
Radovljica	9 5 0 4	147:139	10
Sk. Loka	9 4 0 5	152:156	8
Križe B	9 1 1 7	98:186	3
Besnica	9 1 0 8	91:203	2
Tržič B	9 0 1 8	96:144	1

Občni zbor SK Triglav

Danes, v sredo 9. novembra, ob 18.30 bo v prostorih skupščine občine Kranj občni zbor smučarskega kluba Triglav.

Roman Smolej

Po jesenskem delu pionirskega prvenstva v nogometu

Kranj najprijetnejše presenečenje

Po sedmih kolen zanimivih srečanij osemih najboljših gorenjskih pionirskih ekip je zaključen jesenski del pionirskega prvenstva Gorenjske v nogometu.

Nepričakovano so zasedli prvo mesto pionirji iz Strazišča. Če ne bi bili v zadnjem kolu, ko so že zagotovili prvo mesto, nepričakovano po-

raženi na svojem igrišču, bi bila njihova prednost še večja. Jesenice so osvojile tretje mesto, čoprav so v prvem kolu predstavljale najboljšo igro in tudi veljale za najresnejšega kandidata za prvaka. Četrto mesto Triglava predstavlja neprijetno presenečenje, ker smo od njih pričakovali precej več.

LESTVICA

Kranj	7 5 0 2	11:5	10
Ločan	7 4 1 2	18:8	9
Jesenice	7 4 1 2	12:11	9
Triglav	7 3 2 2	11:10	8
Svoboda	7 3 1 3	12:12	7
Naklo	7 2 3 2	4:6	7
Tržič	7 2 0 5	5:13	4
Lesce	7 0 2 5	5:13	2

P. Didič

Prodaj

Tovarna gumijevih izdelkov Sava Kranj, prodaja 10. t. m. od 8.—9. ure 15-tonsko tehtnico — še nemontirano

Vse informacije dobite v nabavni službi.

Zimska jabolka (bobovec), večje količino, prodaj. Vidic Franc Partizanska 8, Bled

Spačka odlično ohranjena, prodaj. Naslov v oglasnem oddelku 5075

Prodaj **krmilno peso**, Zvirče 30, Križe 5078

Ugodno prodaj dobro ohranjen VW. Robič Jakob, Zg. Gorje 56 5091

Prodaj superavtomatični pralni stroj Candy 5 za 2900 N-din. Naslov v oglasnem oddelku 5094

Ugodno prodaj kopalno peč, termo peč in vrata za shrambo, vse skoraj novo. Kranj-Primskovo, Jelenčeva 2 5139

Prodaj **telico**, 8 mesecev brejo. Naslov v oglasnem oddelku 5140

Prodaj **beli krompir** viktorija in repo. Senčur 197 5141

Prodaj **dva prašiča** po 90 kg težka za pitanje. Naglič, Kokrica 64 5142

Prodaj 3000 kom žilindrinah kvadrov. Zupan, Partizanska 56, Bled 5143

Ce želite svojo boljše polovico povabiti na dobro kosilo ali večerjo v prijeten in miren lokal, priprejite jo v restavracijo

HOTELA EVROPA K R A N J.

Prodaj 10 m suhih drva in butare. Suha 29, Kranj 5144

Prodaj **korenje, krompir** in kupim seme lucerne ter zajklo z mladiči. Tavčar, Posavec 12, Podnart 5145

Prodaj **vezano okno**, 140x110 cm, z dvojnimi macesnovim in smrekovim okvirjem, mešalec za malto, demontiran brez motorja ugodno prodaj. Bertonec, Kranj, Ljubljanska 30 5147

Prodaj 1700 kg lignita 5 m bukovih drva (žagane) in kredenco. Delavec Cilka, Komenda 25 5148

Prodaj **pralni stroj** Biljana s centrifugo. Senčur 15 5146

Prodaj **rabljen poltovorni citroen**. Prodaja bo v nedeljo, dne 13. 11. 1966 ob 9. uri dopoldne Grad — Strmol, Cerklje 5149

Prodaj **dve kozi**. Senčur 331, baraka 5150

Prodaj **kompletno trosobno stanovanje** ali zamenjam v okolici Kranja. Ponudbe poslati pod Stara cesta 8 5151

Zlato, 22-karatno za zobe, prodaj. Ponudbe poslati pod »2400« 5152

Prodaj **gozd** — parcela št. 498 KO Smartno — Cerklje pri Kranju. Glede nakupa naj se interesi zglasijo v nedeljo 13. 11. 1966 od 10.—14. ure v gostilni pri Milharju v Smartnem 5153

Prodaj **nov magnetofon, znamke Telefunken**, po ugodni ceni. Naslov v oglasnem oddelku podružnice Jesenice 5154

Prodaj **novo nemško ročno motorno žago** znamke Stihl 08. Zorman, Breg 10, Preddvor 5155

Prodaj **okna, vrata, keramične ploščice** za oblaganje kopalnice po zelo ugodni ceni. Markovič Marko, Hrastje 21, Kranj 5156

HOTEL EVROPA KRANJ

je po zamisli in izvedbi slikarjev Simoniča in Markelja preuredili kmečko sobo, ki je sedaj imeniten prostor za zaključene družbe, bankete in poročna kosila.

Za 20.000 S-din prodaj **novi emajtirani peč-stedilnik**. Informacije po telefonu št. 22-276 Kranj 5157

Prodaj **6 tednov stare pufke**. Zg. Brnik 4, Cerklje 5158

V HOTELU EVROPA KRANJ

dobite vsak dan piščančev obara z ajdovimi žganici. K specialitetam: kranjska pojedina, gorenjski krožnik, pečnica ali kravica z zeljem, suhi vrtnik, k orehom in drugim jedem strežejo tudi AJDOV KRUIH

Prodaj **dobro ohranjen stedilnik** Gorenje. Rus Martina, M. Pijade 9, Kranj 5159

Prodaj **rabljene peči**, zasteklena okna, izkožbena okna. Jesenice, M. Tita 35 5163

Poceni prodaj **čebele s panji** in kuhinjsko opravo. Povh Ivan, Zasavska 2, Kranj 5169

Ugodno prodaj **Opel rekord 1966**, štiri prestave za 35.000 N-din. Vzajem tudi

ček za gradbeni material. Naslov v oglasnem oddelku 5170

Prodaj **dva prašiča** za rejo, do 85 kg težka. Kranj-Klanc, Likozarjeva 15 5171

Prodaj **brejo kravo** po izbiri in novo krušno peč. Sp. Besnica 26 5172

Prodaj **novi prikolico** za težji motor. Gaser Gregor, Železniki 48 5173

Kupim

Kupim **sod za gnojnico**. Naslov v oglasnem oddelku 5160

Kupim **rabljeno dvigalo** (vinto). Strahinj 18, Naklo 5174

Kupim **kombiniran otroški voziček**. Naslov v oglasnem oddelku 5175

Ostalo

Vdovec, srednjih let, z lastnim domom želi spoznati dobrobrčno osamljeno samsko ali vdovo brez otrok, ki ima veselje do lastnega doma in je pripravljena tudi gmotno pomagati in urediti obstoječi dom. Resno, tajnost zadržana dom Vas čaka. Ponudbe poslati na podružnico Glasa Jesenice 5161

POZOR! Predpasnike, halje za otroke in odrasle — Velika izbira! Konkurenčne cene. Kranj, Titov trg 24

Kolektiv Posavec na Posavcu obvešča cenjene obiskovalce, da bo gostišče zaradi prostega dne ob četrtilk zaprto 5123

Preklicujem avtobusno legitimacijo št. 9294 na ime **Podobnik Štefka**, Kokrica 274, Kranj 5162

Preklicujem avtobusno vozovnico št. L 9296 na ime **Vidie Marija**, Kranj, Kokrica 242 5163

Izgubil sem **gumi kabel** dne 23. 10. 1966 na relaciji Kranj-Preddvor. Najditelja prosim, da ga vrne proti nagradi. Demšar, Surovina, Kranj 5164

PISKE, DOMAČE, krmiljeno za rejo. Na izbiri lepe in dobre nesnice in pohanci. Križe 8 5165

Zamenjam **seno** za suha drva. Naslov v oglasnem oddelku 5166

Preklicujem avtobusno izkaznico št. 9291 na ime **Jenko Angela**, Hrastje-Kranj 5167

Valjčni mlin Dvorje — Jenko je začel obratovati 5176

Naš vrt

Časopis za vrtnarstvo in sadjarstvo

List ni namenjen samo tistim, ki obdelujejo zemljo, temveč vsem ljubiteljem narave, ki sicer nimajo svojega vrta ali sadovnjaka, a si želijo zelenje in cvetje okoli sebe. List je dober svetovalec ljubiteljem cvetja in lončnic, vrtnarjem, sadjarjem, upraviteljem stavb in javnih nasadov ter vsem, ki si žele lepše in donosnejše vrtove.

Naš vrt

Izhaja šestkrat na leto. Naročnina je 20 N din, za zamejstvo 35 N din, posamezna dvojna številka pa stane 5 N din. Naročila sprejema **DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE, LJUBLJANA, MESTNI TRG 26** — »Naš vrt«.

Gozdno gospodarstvo Kranj — obrat Tržič

razpisuje

javno licitacijsko prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

zgradbo mostne tehtnice s tehtnico v Jelendolu leseno lopo v Jelendolu
2 kladarki — eno v odd. 53 in eno v odd. 26 barako v Prevali
3 senike na Kalu
2 senika na Vetrlihu
senik pri žičnici Mantova

Licitacijska prodaja bo 12. 11. 1966 v Jelendolu z začetkom ob 9. uri. K nakupu se lahko prijavijo razen predstavnikov družbenega sektorja tudi zasebniki. Vse informacije glede oglada in prodaje daje Gozdni obrat v Tržiču.

Razprodaja

1. Poltovorni avtomobil Citroen (spaček)

500 kg v dobrem tehničnem stanju
Javna dražba bo 14. novembra na Stari cesti 2 — ob 8. uri za družbeni sektor — ob 9. uri za privatnike
Izklicna cena znaša 3800 N-din

Ogled vsak dan v garaži prodajalca, Stara cesta 2, tel. informacije 85-349

2. Sobne peči

po ceni od 40 do 70 N-din

Ogled vsak delavnik, Tavčarjeva ul. 14 (pri vodji del. naselja, tel. 85-372)

**SGP »Tehnik«
Škofja Loka**

Gorenjska kreditna banka Kranj

s podružnicami na Jesenicah, v Radovljici, Škofji Loki in Tržiču razpisuje novo nagradno žrebanje

vezanih vlog za vse varčevalce, ki bodo v letu 1966, vključno od 1. 1. do 31. 12. 1966 vezali pri njej najmanj 2.000.— novih dinarjev svojih prihrankov vsaj za leto dni.

Nagrade so: avto zastava 750, pralni stroj, moped, šivalni stroj, hladilnik, pisalni stroj, dva kolesa.

Vloge sprejemajo vse njene podružnice. — Vezane vloge so obrestovane po višjih obrestnih merah.

Poročila poslušajte vsak dan ob 5., 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

21.05 Lepe melodije — 22.10 Za ljubitelje jazz — 22.50 Literarni nokturmo — 23.05 Plesna glasba

CETRTEK — 10. novembra

8.05 Glasbena matineja — 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo — 9.25 Srbske narodne pesmi — 9.40 Pet minut za novo pesmico — 10.15 Slovenski pevci v Verdijevih operah — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 11.15 Sprehod z velikimi zabavnimi orkestri — 12.05 Ansambla Borisa Kovačiča in Mihe Dovžana — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Kako se včasih komponirali na violino — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Od uverture do scherza — 15.20 Zabavni intermezzo — 15.30 Lahka orkestralna glasba — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Turistična

oddaja — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Pustolovci na opernem odru — 18.45 Jezikovni pogovori — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Cetrikov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Večer umetniške besede — 21.40 Glasbeni nokturmo — 22.10 Goldbergove variacije — 23.05 Skladbe Atija Sossa in Jožeta Privška igra Plesni orkester RTV Ljubljana

PETEK — 11. novembra

8.05 Opera matineja — 8.55 Pionirski tednik — 9.25 Cetrt ure z majhnimi zabavnimi orkestri — 9.40 Pojo naši otroški in mladinski zbori — 10.15 Skladbe Pavleta Markuja — 10.35 Naš podlistek — 10.55 Glasbena medigra — 11.15 Dopoldansko srečanje z mojstrom glasbenega klasiciz-

ma — 12.05 Jugoslovanski pevci zabavnih melodij — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Igrajo tuje pihalne godbe — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Odskočna deska za mlade glasbenike — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.20 Zabavni intermezzo — 15.40 Aktualna mladinska oddaja — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Petkov simfonični koncert — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Vaši priljubljeni orkestri — 18.50 Kulturni globus — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Zborovske skladbe Claudia Monteverdija — 20.20 Tedenaski zunanje-politični pregled — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.10 Veliki mojstri sodobne glasbe — 22.50 Literarni nokturmo — 23.05 Nočni mozaike jazz

SREDA — 9. novembra

8.05 Glasbena matineja — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.10 Iz partitur največje lahke orkestralne glasbe — 9.45 Glasbena pravljica — 10.15 Majhen recital pianistke Dubravke Tomšič — 10.45 Človek in zdravje — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 11.15 »Pred Martinovim« — 12.05 Zvočne miniaturre — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Scena iz opere

»Manon« — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Sopek Chopinovi melodij — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.20 Zabavni intermezzo — 15.30 Narodne melodije s Pirenejskega polotoka — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Iz naših studiov — 18.45 Naš razgovor — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Pikova dama — opera —

SREDA — 9. novembra

RTV Zagreb
9.40 TV v šoli
10.35 Angleščina
RTV Beograd
11.00 Osnove splošne izobrazbe
RTV Zagreb
14.50 TV v šoli
15.50 Angleščina
RTV Beograd
16.10 Osnove splošne izobrazbe
16.55 Glasbeni pouk
RTV Ljubljana
17.35 Poročila
17.40 Tik-tak
17.55 Pionirski TV studio
RTV Ljubljana
18.25 TV obzornik
RTV Zagreb
18.45 Reportaža o otoku Galešniku
RTV Beograd
19.05 Od zore do mraka
RTV Ljubljana
19.30 Teden Vesninah filmov
RTV Beograd
20.00 TV dnevnik
RTV Ljubljana
20.30 Cik-cak
20.35 Veliki ustvarjalec Michelangelo — III. del
21.55 Svet in jaz
22.15 Zadnja poročila

Drugi program
RTV Zagreb
18.25 Včeraj, danes, jutri
18.45 Spored JRT
RTV Beograd
19.30 TV pošta
RTV Skopje
19.54 Lahko noč, otroci
RTV Beograd
20.00 TV dnevnik
21.00 Spored Italijanske TV

Ostale oddaje
RTV Beograd
20.30 Propagandna oddaja
RTV Zagreb
20.35 Stopnišče za služinčad — francoski film
22.00 Informativna oddaja

CETRTEK — 10. novembra

RTV Zagreb
9.40 TV v šoli
RTV Beograd

TELEVIZIJA

11.00 Angleščina
RTV Beograd
11.30 Glasbeni pouk
RTV Zagreb
14.50 TV v šoli
RTV Ljubljana
16.50 TV v šoli
16.35 Izdelava osmometra
RTV Zagreb
17.35 Poročila
17.40 Združenje radovednežev
RTV Ljubljana
18.25 TV obzornik
18.4 Pisma občanov
RTV Zagreb
19.10 Domači skladatelji
19.40 TV prospekt
RTV Ljubljana
19.54 Medigra
RTV Beograd
20.00 TV dnevnik
20.30 Aktualni pogovori
RTV Zagreb
21.15 Don Juan — opera
21.30 Sto let jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti
RTV Beograd
22.30 TV dnevnik

Drugi program
RTV Zagreb
18.25 Včeraj, danes, jutri
RTV Beograd
18.45 TV tribuna
19.10 Spored JRT
RTV Skopje
19.54 Lahko noč, otroci
RTV Beograd
20.00 TV dnevnik
21.00 Spored italijanske TV

Ostale oddaje
RTV Beograd
19.40 Propagandna oddaja
RTV Zagreb
22.30 Včeraj, danes, jutri

PETEK — 11. novembra

RTV Zagreb
9.40 TV v šoli
10.40 Angleščina
RTV Beograd
11.00 Osnove splošne izobrazbe
RTV Zagreb
14.50 TV v šoli
15.50 Angleščina

RTV Beograd
16.10 Osnove splošne izobrazbe
RTV Zagreb
16.55 Glasbeni pouk
17.55 Poročila
RTV Zagreb
18.00 25 minut v ilegali
RTV Ljubljana
18.25 TV obzornik
RTV Ljubljana
18.45 Glasbeni magazin

19.30 Za violinskim ključem
RTV Beograd
20.00 TV dnevnik
RTV Ljubljana
20.30 Cik-cak
20.45 Neukročena Španija
22.15 Zadnja poročila

Drugi program
RTV Ljubljana
18.25 Včeraj, danes, jutri
RTV Zagreb
18.45 Glasbeni magazin

RTV Skopje
19.30 Narodna glasba
19.54 Lahko noč, otroci
RTV Beograd
20.00 TV dnevnik
21.00 Drugi spored italijanske TV

Ostale oddaje
RTV Zagreb
20.30 Propagandna oddaja
RTV Beograd
21.00 Obraz v belem — angleški celovečerni film
RTV Zagreb
22.00 Informativna oddaja

Kranj »CENTER«
9. novembra amer. barv. VV film SLADKA IRMA ob 17. in 19.30 uri
10. novembra amer. barv. VV film SLADKA IRMA ob 17. in 19.30 uri
11. novembra amer. barv. VV film SLADKA IRMA ob 17. in 19.30 uri

Kranj »STORZIC«
9. novembra angl. barvni film TOM JONES ob 17. in 19.30 uri
10. novembra nem.-jugoslov. barv. film STO PEKLENSKIH DNI ob 16., 18. in 20. uri
11. novembra amer. film V SVETU KOMEDIJE ob 16. in 20. uri italij. film SANJAVE ZVEZDE VELIKEGA VOZA (SANDRA) ob 18. uri

Stražišče »SVOBODA«
9. novembra angl. češki film 31 STOPINJ V SENCi ob 19. uri

Jesenice »RADIO«
9. novembra špan. ital. barv. CS film V SENCi ZOROA

Zirovnica
9. novembra amer. barv. CS film SEDMORICA JEZDI V PEKEL

Dovje - Mojstrana
10. novembra amer. barv. CS film SEDMORICA JEZDI V PEKEL

Kranjska gora
10. novembra špan. ital. barv. film V SENCi ZOROA
11. novembra amer. barv. CS film SEDMORICA JEZDI V PEKEL

Kamnik »DOM«
9. novembra domači film LUCIJA ob 20. uri
10. novembra domači film LUCIJA ob 17.15 in 20. uri

Prešernovo gledališče v Kranju

PETEK — 11. novembra
ob 15.30 uri za RED DJASKI II in ob 19.30 uri za red KOLEKTIVI — PETEK Hochkuth: NAMESTNIK BOŽJI — gostuje Mestno gledališče ljubljansko

Amatersko gledališče »Tone Čufar« na Jesenicah

CETRTEK — 10. novembra
ob 19.30 uri Prežih-Mikele: SAMORASTNIKI — dramska kronika za abonma CETRTEK in IZVEN

Zahvala

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, pradedu, brata in strica

Alojzija Urbanca

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga tako številno spremlili na njegovi zadnji poti in mu darovali vence. Posebno se zahvaljujem TP »Agraria« Kranj in »Klavnic« Kranj za izrečeno sožalje in cvetje. Prav tako se zahvaljujem dr. Novaku in g. Kristancu. Vsem in vsakemu posebej še enkrat naša najlepša hvala.

Zalujoča družina Urbanc

Goriče, 8. novembra 1966

(Nadaljevanje s 1. strani)

Kranj: škode približno...

vedal Martin Košir. Slišali smo, da imajo v Ljubljani že pripravljen model regulacije Save od Strzevega do Zarice, da raziskujejo, kako bi problem stalnih poplav rešili, in predvsem, da bi bilo sedanja zemljišča ob Savi možno rešiti pred poplavami z utrjenim obrežjem, posebnimi polžastimi črpalkami in podobnimi deli, da bi vse to veljalo verjetno nekaj sto milijonov din. Toda, to bi bila enkratna, res visoka investicija, vse škode letos v kranjski občini pa je predvidoma — računajoč ne le porušena mostova in stanovanjski naselji, ampak tudi zastoj v tovarnah, demontiranje in čiščenje strojev v poplavljenih obratih itd. — okrog poldrugo milijardo dinarjev. Samo na javnih objektih (porušen most pri Tiskanini, porušena lesena brv pri Planiki, poplavljen barake v Savski Loki in na levem savskem bregu pri Zvezdi, v tako imenovani Koreji) pa je škode za 158 milijonov dinarjev!

Kaj je torej ceneje, vsako leto le za silo popravljati ali enkrat narediti tako, da bomo bolj ali manj brez skrbi, je na dlani. Vedno sicer govorimo, da denarja ni, ampak takrat, ko nam teče voda v grlo in stanovanja, ko je treba otroke in žene izseliti v Dijaški dom, ko je vsa posteljina že več dni mokra, ko je vlaga v stanovanjih še več tednov, ko je ozimnica v poplavljenih območjih uničena, ko je treba vodo klorirati, ko je nevarnost okužbe in epidemij stalno pred vrati, takrat pa denar je. Mora biti, ker gre za človeška življenja. Za reševanje, namesto da bi preprečevali.

Na sestanku v Kranju so predvsem poudarili, da podjetja ob Savi kljub poplavam lani in že prej skoraj niso bila pripravljena nanje, da ni nikjer nobenega, ki bi bil odgovoren za hitre intervencije v takih primerih, da podjetja niso tehnično opremljena za hitre in učinkovite intervencije in za pomoč. Sklenili so, da se bo treba čimprej pogovoriti, kdo je v podjetjih za to odgovoren in kaj bo treba kupiti, da bo morebitno reševanje ob poplavih uspešno. Najprej pa je treba pripraviti načrt za preselitev ljudi v barakah na Savski Loki in v »Koreji«. Ta stanovanjska naselja niso primerna za stanovanje — to so jasno pokazale poplave v zadnjih letih! Gospodarske organizacije — tako so se dogovorili — morajo najpозnejše do konca leta skupaj z občinsko skupščino pripraviti načrt preselitve, občina pa mora zagotoviti lokacije za nova, nadomestna stanovanjska naselja. V teh barakah ne more več iti naprej.

ker gre tudi za nevarnost okužb; otroke in žene so že v petek zvečer preselili v Dijaški dom na Zlatem polju, kjer pa — posebno za predšolske otroke — ni primerno, saj nimajo ne za to primernega osebja ne hrane. Če drugega ne, so prehladi na dnevnem redu, to pa je za predšolske otroke lahko zelo nevarno.

Drug problem je most čez Savski log, ki je doslej razbremenjeval most na cesti I. reda, saj je šlo čezenj vsak dan 4000 do 5000 ljudi in vsa vprežna vozila. Takoj ga bo treba začeti popravljati, podjetje Vodovod pa mora čimprej obnoviti priključek vodovoda za Stražišče, ker je šel vodovod tudi čez ta most in je tudi pokvarjen. Dotlej pa bodo težave s prometom, ki bo ves usmerjen čez glavni savski most, in z vodo v Stražišču. Na seji so sklenili, da bodo prizadete občane preko čaopisov obvestili, ob katerih urah bo dovoljen prehod za vprežna vozila čez most na cesti I. reda in ob katerih urah v dnevu bodo v Stražišču imeli vodo, dokler ne bo vse popravljeno.

V nedeljo je obiskal poplavljen območja v Kranju in na Jesenicah predsednik republiškega izvršnega sveta, že pred njim pa tudi člani republiškega štaba za elementarne nesreče. Za Kranj je bila ob vsej nesreči še sreča v tem, da nista istočasno s Savo narasli tudi Tržiška Bistrica in Kokra.

A. Triler

V Skofji Loki šoferski tečaj

Avto moto društvo Skofja Loka organizira nov tečaj za voznike motornih vozil A in B kategorije. Tečaj se začne, ko bo popolnoma število prijaviteljev. Prijave sprejema pisarna Avto-moto društva, Jegorovo predmestje 10 med uradnimi urami vsako sredo in petek dopoldne in popoldne.

Sporočamo žalostno vest, da nas je v 63. letu za vedno zapustil naš ljubljani mož, ata, stari ata in stric

Janez Kubelj

posestnik iz Bukovice pri Vodichah

K zadnjemu počitku ga bomo spremili v sredo, dne 9. 11. 1966, ob 16. uri na farno pokopališče v Vodichah.

Zalujoči: žena Marija, sinovi: Albin, Lojze, Stane, Franc, Marjan, Stefan z družinami, sestre, Marija in Franciška z družino in ostalo sorodstvo.

Bukovica, Topole, Zapoge, Moste, Peterhausen, 7. novembra 1966

14 metrov po travniku

V nedeljo okoli 17. ure se je na cesti III. reda v Gorenji vasi zgodila prometna nesreča vozniku osebnega avtomobila »zastava 750« LJ 382-39 Andreju Pečniku, doma iz Zirovskega vrha. Pečnik je vozil s precejšnjo hitrostjo skozi Gorenjo vas proti Poljanam. Nenadoma pa je zapeljal s ceste, podrl prometni znak in se peljal še 14 metrov naprej po travniku ter zaletel v meter visok kup hlevskega gno-

ja. Pri nesreči ni bil nihče ranjen, na avtomobilu pa je škoda za 150.000 starih dinarjev. Voznik pri nesreči ni zaviral in je kazal znake vinjenosti.

Zaradi poledice ga je zaneslo

Zaradi poledenele ceste je v ponedeljek ob 7.15 na cesti Kranjska gora — Vršič pri hotelu Erika zaneslo s ceste osebni avtomobil KR 45-55, ki ga je upravljal Alojz Košir iz Mojstrane. Košir je vozil iz

Kranjske gore proti Vršiču. Ko je pripeljal na cestni most ga je zaradi poledenele ceste začelo zanašati in je udaril v leseno ograjo na mostu, jo podrl in se prevrnil 4 metre visoko pod most, kjer je obstal na strehi. Pri nesreči je dobil Košir močan udarec v ramo, njegova žena Ljudmila pa le nekaj manjših prask po glavi. Avtomobil je popolnoma razbit in je na njem škoda za 800.000 starih dinarjev.

Utopljenec v Poljanščici

V naselju Log v Poljanski dolini so v nedeljo ob 7. uri zjutraj našli v Poljanščici mrtvega 62-letnega Jožeta Bogataja iz Gorenje vasi 128. Bogataja so pogrešali od minulega petka. Tega dne se je okoli 21. ure vračal iz gostilne proti domu in je verjetno zaradi vinjenosti in hudega naliva zašel ter padel v vodo in utonil.

V zvoniku se je obesil

Preteklo soboto proti večeru se je pod zvonikom cerkve na Rupi pri Kranju iz desle neznanega razloga obesil 18-letni Milan Pernuš iz Rupe. Pernuš je okrog 17. ure odšel s doma v cerkev zvonit, nato pa se ni več vrnil. Domači so ga pogrešali in ga začeli iskati ter ga okrog 22. ure našli visečega na vrvi.

Vozil je z neprimerno hitrostjo

V Podljudelju se je v ponedeljek ob 13.15 zaletel v cestno ograjo voznik osebnega avtomobila LJ 531-13 Stanislav Urbanc iz Ljubljane. Ker je bila cesta mokra in je vozil z neprimerno hitrostjo, ga je začelo zanašati in je priletel v ograjo. Na avtomobilu je škoda za milijon starih dinarjev, voznik ni bil ranjen.

Zahvala

Ob nenadni in prerani izgubi naše nepozabne, skrbne in nadvse dobre mame in stare mame

Helene Košir

Urančeve mame iz Tenetiš

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje. Posebno se zahvaljujemo sosedom, dr. Novaku in župniku iz Trstenika. Vsem in vsakemu posebej še enkrat naša najlepša zahvala.

Zalujoči: sinova France in Janez z družinama, hčerke: Johanca, Micka, Katarina, Angela, Ratija in Reza z družinami in ostalo sorodstvo.

Tenetiše, Babni vrt, Kokrica, Illovka, Goriče in Zaloga, dne 5. novembra 1966

Zahvala

Ob prerani izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

Janeza Košnjeka

posestnika k. Olševka

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in znancem, ki so nam v težkih dneh stali ob strani in izrazili sožalje ter darovalcem vencev in cvetja. Posebno zahvalo izrekamo zdravniku dr. Mihaelu Sajevicu za nesebično pomoč v času njegove bolezn. Zahvaljujemo se tudi gasilski enoti Olševk, Obč. gas. zvezi Kranj, ZB Visoko, č. duhovščini za pogrebne obrede in vsem, ki so ga tako številno spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena Franciška, sin Peter, Miha in Franci z družinami, hčerka Anica, Micka in Francka z družinami.

Olševk, Kranj, Tržič, 4. novembra 1966

GLAS

IN URADNI VESTNIK
GORENJSKE

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk«, Kranj, Koroška cesta 8. — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Staneta Žagarja 27 — Tekoči račun pri SDK v Kranju 515-1-135. — Telefoni: redakcija 21-835, uprava lista in naročniška služba 22-152, malooglasna služba 21-19 int. 03. — Naročnina: letna 29.—, polletna 16.— in mesečna 1,76 novih dinarjev. Cena posameznih števil 0,40 novih dinarjev. — Mali oglasi: za naročnike 0,40 in nenaročnike 0,50 novih dinarjev beseda. Neplačanih oglasov ne objavljamo